

seu gran poema *Nit de Sang*).

No seria lleial de no donar a conèixer que Fabra, en la II llista de retocs al *DFa*, que envià a la S. F. de l'IEC per a la projectada reedició (de la qual conservo còpia), proposava distingir entre *amb vista a* 'pensant en, amb la intenció de' i *en vistes de* 'a les envistes' (cf. la cita de JoMartorell supra); important perquè ell mateix havia estat vacil·lant un poc en algun detall d'aquests. I tinc a la vista la carta que m'havia escrit el 20-iv-1948, 8 mesos abans de la mort, i cosa d'un abans d'aquella llista (ai de mi!, jo encara no podia tornar d'Amèrica i encara em calgué esperar prop de 4 anys): «pensava revisar-la *en vistes a* fer una segona edició»; segurament foren aquests mots, que un cop escrits el farien reflexionar més en el detall de *en o amb*, amb tal sentit, i decidir-se resoltament per *amb*. Ben raonablement; i fins i tot, al cap d'altres trenta anys, sembla una solució que s'imposa quant a la prep. Sols que, quant al nombre gramatical, sembla (majorment puix que és el que ell mateix fa en la carta) admetre indiferentment *amb vista a* i *amb vistes a* 'pensant en ---', i en el sentit locatiu *en vistes de*.

DERIV. de *vista* i *vist*: *Vistable* 'casadora' (cf. supra *vistes*): «Jutjant per la *vista*, jo diria qu'està entre 'ls quaranta i cinquanta: però és una dona encara fresca y *vistable*», escrivia l'estudiós i catalaníssim Rector (i Arxipreste) de Sta. Coloma de Queralt, Joan Segura (*A Estones Perdudes*, p. 234); *vistablement*, més antic essent el sentit de 'visible' o 'reparable', *DAG.*, mall. a. 1796.

D'allò mateix és derivat *vistaire* «el qui va a veure la núvia, el qui va a *vistes* o es troba en alguna fira per ésser vist de la noia que pretén» (Vic, Camprodon, Tremp); *DAG.*: «espt. el festejador que ve de fora del poble, en visita a la casa, i amb permís de la família»: «l'endemà hi van *vistayres*: - *vistayres* hi van anà. / —Mestressa, ont té la criada - que ab ella vuy parlà», es tracta d'un bandoler que per entrar a mansalva feix pretendre la criada, romanç reco. per MilàF, probt. a Vic, com a variant del n.º 114 del *Romlo*. (pòstum p. p. Pujol i Puntí, *Mat. Canç. Pop.*, p. 17). En el Ross. en diuen *envistaire* usat per Saisset (*Catal. d. R.*, 250) o *envistador* (que usa En Marty allí per explicar la forma de Saisset); i aparisiànat una mica ridículament pel ross.-parisenc Horaci Chauvet: «Saint-Paul -- c'est au mois de janvier une fête de plein air --- on le dénome *Sant Pau dels envistadors* (*envistar*, en cat., est flirter)» (*Les Couleurs du Vallespir*, p. 33).

Altrament això és d'altres comarques: el segarenc Iglésias i Guizard va publicar un volumet de narracions de la Segarra (c. 1920-25) on el *Vistaire* feia gran paper (o era el títol del llibre). Saisset usava *envistar* per 'veure el promès o la promesa' (*Cat. d. R.*, l. c.). En recordo un passatge melancòlic, on el pobre jove retingut a la muntanya, quan un jove amic que baixa a vila se li ofereix per dur memòries o quelcom a la xicota, en nom d'ell, obté el trist comentari «*envistaràs per jo!*». Més fidedigne tot això que la gros-

sera aproximació de l'afrancesat Chauvet.

Altrament a l'alta Garrotxa, Marian Vayreda li dóna un altre valor diferent de 'adonar-se de la proximitat d'algué, a certa distància': «vaig dirigir-me vers el grupo; ella m'*envistà* primer y, serenant-se un poc sa cara, llençà un crit ofegat» (*La Puny.*, VIII, 134 (109)); i també *envistar-se* per 'entrevistar-se': «vaig tornar-lo a veure ahir --- i varem quedar d'*envistar-nos* avui, que potser me'n diria alguna de nova», id., id. (232 (183)). Avui *avistar* en la 1.ª d'aquestes dues accs. és castellà; antigament es digué, però, *avistar* en català, però en el sentit de l'*envistar* de Saisset: «Feyt --- contrayt ['contracte'] de matrimoni, si lo marit o la muller --- se moren ans que carnalment se sien conegut, o *avistats*, huyl escreyx --- no deu ésser donat», *CostTort.* (Ol., p. 233).

Per a comparacions, es pot usar simplement *vist* en ablatiu absolut: «Les campanes, que antes quedavan tancades --- dintre de aquell campanar, vuy dia --- cada una en lo finestral; y, en altres, dos de petites, totes ab tramujes més llargarudes *vista* la campana», B. de Maldà (*Excurs.*, p. 50). Però tant o més corrent que això *en vist* o *envist*, Fabra mateix n'havia dit alguna cosa. A la *Gramàtica* de 1918 (també en l'ed. un poc modificada, de 1933), només p. 135 (preposicions), en parlar de *envers*, en frases com «que és la formiga *envers* l'elefant» adverteix que en lloc d'això més aviat es diu *al costat de* o *en vist*.

Manca això en qualsevol grafia en el dicc. Fabra (no sols s. v. *envist* sinó també a *veure*). Jo proposava la grafia *envist*, ja fa molts anys (i no sé quingú m'hi respongués en contra), després en vaig pendre nota el 1956. I és que a la *Gramàtica* pòstuma, de 1948, ell ho havia escrit autògraf en la llista de preposicions de l'original, que em fou confiada per a la publicació: ara bé la nota era ambigua: es podia entendre *envist* o *en vist* (com si vacil·lés o ajornés encara un poc la decisió).

En català central forma preposició per si sol: «La Maria Anna --- per més que no era massa alta, *envist* son pare, que era alt i gros com un Sant Pau ---», «La cambra era baixa de sostre *envist* les altres ---» (notem, doncs, la categoria invariable: no *en vistes*); «*envist* la reduïda silueta del llagut», Coromines (*Silèm*, iv, p. 68; *Pigmalió*, XIII, 176; *Silèm*, XIX, O. C., 102b7); «els cabals ara són petits *envist* abans», Massó Torrents, *Croquis Pir.* I, 15 (Noedes). Però en el Ross. propi: *en vist de*: «Mai s'era vist bèstia tan grassa, / tot porc és magre *en vist* d'aqueix» (resta del text a *rutar*), «lo cargol --- / cloca-dura, *en vist* de la meua!», Saisset (*Catal. d. R.*, 45, 229).

Envista, -tes, soldada la construcció que hem vist en JoMartorell, supra, però tant en singular com pl.: «La Colladeta dels Caçadors ja és *em bista* de Nori» A6s, 1964, a la gran carena pirinenca entre Andorra i Vall Ferrera. O bé amb article: «La Font dels Avets és a l'*envista* de Malanyeu» Castell d'Alareny (Berg., 1964). En domini ross. es troba en la toponímia, substantivat. *Les Envistes* en el Canigó, baixant de Biernis cap a Estoer; *L'Envista* de Saorla Vinçà; tirant des de